

Posudek vedoucího diplomové práce

Název práce:	Zhodnocení nauky o manželství v Gaudium et spes a v Amoris laetitia
Autor práce:	Petr Janoušek
Obor studia:	Teologie služby
Posudek vypracoval:	Alois Kříšťan
Datum:	květen 2018

Autor se ve své práci zabývá svátostí manželství ve dvou významných dokumentech katolické církve. Téma je tedy součástí profilu studovaného oboru. V úvodu autor formuluje cíl práce, strukturu a důležité zdroje. Jestliže uvádí, že cílem je „zhodnotit nauku o manželství v dokumentech GS a AL v kontextu dalších dokumentů“ pak by se nabízel otázka, co se myslí oním zhodnocením, či podle jakých kritérií chce nauku hodnotit. Následně ovšem autor uvádí tři otázky kterým se chce věnovat (nač daný dokument navazuje, co přináší nového, co se událo v období mezi oběma dokumenty), tyto otázky jsou dostatečně jasné a konkrétní, aby bylo zřejmé, že mohou být zpracovány v diplomové práci. Třetí otázku by ovšem bylo lépe formulovat precizněji – např. vývoj nauky o manželství v círk. dokumentech v období mezi GS a AL; tak to odpovídá logice zkoumání i faktickému zpracování v předloženém textu. Autor dále uvádí strukturu práce, ta je logická a srozumitelná.

V první kapitole shrnuje stručně pojetí pojmu svátost v katolické církvi, s podkapitolou věnovanou svátosti manželství. Chápu logiku zařazení, chápu i stručnost, danou tím, že autor chtěl zasadit pojednávaný pojem do katolické věrouky, nicméně lépe by bylo zařadit uvedené jako podbod jiné kapitoly – takto svým rozsahem působí značně asymetricky.

Druhá kapitola se věnuje historii manželství a rodiny – na jedné straně cením autorovu snahu o důkladnost pojetí, na druhou stranu vidím obtíž – autor se pokouší zpracovat téma po stránce historické, antropologické či sociologické. Porozumění z uvedených hledisek je pro pohled praktické teologie důležité, ale při pokusu o jejich zpracování autor nutně zůstává odkázán na řadu odkazů, jejichž souvislosti nemusí vždy uchopit. Historii se snaží chápat v teologickém kontextu – uvádí místo pojednávaných pojmů v SZ, NZ – v patristice (Augustin), dogmatice (Trident), následně 19. stol. Bylo by možná lépe nazvat kapitolu např. „významné historické momenty důležité pro chápání manželství v katol. teologii“ – nebo podobně. To se autorovi nesporně podařilo pojmenovat a charakterizovat, ale o „historii“ v pravém slova smyslu nejde.

Ve třetí kapitole autor pojednává pojetí manželství v dokumentech II. vat. koncilu. Vychází jednak z koncilních textů, jednak z jemu dostupné relevantní sekundární literatury. V textu spatřuji opět snahu zabývat se dostupnou literaturou, vypisovat související údaje; ale nejsem si jist, zda v určitých místech není již nad možnosti této práce rozpracovat všechny uvedené výroky, respektive pojmut je s celým kontextem. Výsledný dojem je pak trochu fragmentární a tudíž nepříliš sdělný. Příklad: když se autor snaží v poslední podkapitole o souhrn nauky o manželství II.VK, uvádí spíše než souhrn – několik bodů, které považuje za důležité, například předposlední odstavec – kde odkazuje na GS 48 je opravdu přejet z GS 48, i v jednotlivých slovech a spojení, která ovšem v originále netvoří jednu větu. Nejde tedy o přímou citaci, nejde ale ani o parafrázi,

spíše za tím vidím určitý pohled autora – tato slova a myšlenky jsou proň důležitá – a současně vidím ovšem i až nepřipadnou pokoru či malou sebedůvěru k vlastním formulacím – takže autor pak používá fragmenty z původního textu, z nichž pak skládá text vlastní. Navíc k tomuto odstavci připojuje poznámku, kde s odkazem na Muellera připomíná, že dle Luthera a Kalvína manželství není svátost. To je sice pravda, jenže a) Mueller tam pak současně uvádí i Lutherovu teologii manželství; b) tato myšlenka asi nesouvisí s tématem podkapitoly. Bylo by dobré ji uvést třeba v kapitole o historii a současně odkázat (třeba na Muellera, kterého autor zpracovával) kde se můžeme dočíst, jak to vlastně Luther chápal. Na tomto příkladu uvádím asi nejzásadnější připomínku, kterou mám k celkovému zpracování předloženého textu.

Ve čtvrté kapitole autor popisuje, jak se jím sledovaná problematika vyskytuje v církevních dokumentech v pokoncilním období. Z koncilního textu autor zformuloval 4 témata, která pak sleduje v jednotlivých dokumentech, pokouší se pak vždy o shrnutí. Cením zde autorovy systematičnosti, pokud se týká obratnosti vyjadřování (ve shrnutích jednotlivých bodů), pak má text jistě rezervy.

Pátá kapitola je věnována již takřka současnosti – synodě o rodině; stejně tak jako šestá AL.

Cením si poměrně obsáhlého závěru, kde autor již svými slovy formuluje odpovědi na úvodní tři otázky, odpovědi ke kterým došel studiem literatury při zpracovávání předloženého textu.

Celkově hodnotím autorovu systematičnost, svým způsobem důkladnost a snad i odvahu pustit se do tématu, které je vlastně dosud žhavé (z některých úryvků AL je vnitorcírkevní politikum); autor se vyvaroval sklouznutí k populistickým pikantnostem. Je otázka (i pro mě jako vedoucího práce) do jaké míry bylo moudré koncipovat práci v uvedené šíři při reálných možnostech autora. Na druhé straně je patrna autorova angažovanost a zájem vidět a poznávat dynamiku a kontext pro něj důležitého tématu. To pak zpracovával vzhledem k možnostem teologického předvedění, k možnostem technickým i časovým.

Po formální stránce práce splňuje požadavky, s drobnými nedostatky (např. posun pozn. pod čarou s.22), text je srozumitelný, bez výrazných překlepů apod.

Práci doporučuji k obhajobě, navrhuji hodnocení velmi dobře či dobře.

Praha, květen 2018,

Alois Křišťan